

RR-0041

First Year B. A. Examination

March/April – 2010

Sanskrit : Paper - II

युनिट : १ रामायणे अयोध्याकांड वाल्मीकि। (सर्ग ७ थी १२)

युनिट : २ ऊरुभङ्ग : भास

युनिट : ३ धातुः पो तिङ्न्त।

युनिट : ४ संस्कृतभां अनुवाद (अपठित)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

सूचना :

नीचे दशावेक निशानीवाणी विगतो उत्तरवही पर अवश्य लखवी. Fillup strictly the details of signs on your answer book.	Seat No. :
Name of the Examination :	<input type="text"/>
<input type="text" value="F. Y. B. A."/>	<input type="text"/>
Name of the Subject :	<input type="text"/>
<input type="text" value="Sanskrit - 2"/>	<input type="text"/>
Subject Code No. : <input type="text" value="0"/> <input type="text" value="0"/> <input type="text" value="4"/> <input type="text" value="1"/>	Section No. (1, 2,.....): <input type="text" value="Nil"/>
Student's Signature	

- १ कोर्ष पशु त्रशानी सानुवाद सभजूती आपो : १५
- 1 Explain any **three** of the following with translation : 15
- (१) रामे वा भरते वाहं विशेषं नोपलक्षये।
तस्मात्तुष्टास्मि यद्राजा रामं राज्येऽभिषेक्ष्यति।
- (२) भविता राघवो राजा राघवस्य च यःसुतः।
राजवंशात्तु भरतः कैकेयि परिहास्यते ॥
- (३) तव देवासुरे युद्धे सह राजर्षिभिः पतिः।
अगच्छत्वामुपादाय देवराजस्य सहायकृत् ॥
- (४) अवलिप्ते न जानासि त्वत्तः प्रियतरो मम।
मनुजो मनुजव्याघ्राद्रामादन्यो न विद्यते ॥
- (५) समयं च ममार्येमं यदि त्वं न करिष्यसि।
अग्रतस्ते परित्यक्ता परित्यक्ष्यामि जीवितम् ॥

- २ (अ) आदिकाव्य रामायणनो परिचय आपो. १०
- २ (a) Give acquaintance of "आदिकाव्य रामायण" 10
- अथवा/OR**
- २ (ब) कोर्ध पणु बे विशे विवेचनात्मक नोध लपो : १०
- २ (b) Write critical notes on : (any two) 10
- (१) रामायणनुं साहित्य स्वरूप यर्यो
(1) Discuss literary form of the Ramayana
- (२) मंथरा वृत्तित
(2) Description of Manthara
- (३) दशरथनो पुत्रप्रेम
(3) Dashratha's attachment for his son.
- (४) कैकेयीनुं पात्रावेधन करो
(4) Draw the character sketch of Kaikeyi.
- ३ (अ) कोर्ध पणु बे श्लोकनो अनुवाद करो : ८
- ३ (a) Translate any two : 8
- (१) भीष्मद्रोणतटां जयद्रथजलां गान्धारराजहदां
कर्णद्रोणिकृपोर्मिनक्रमकरां दुर्योधनस्त्रोतसम्।
तीर्णः शत्रुनदीं शरासिसिकतां येन प्लवेनार्जुनः
शत्रूणां तरणेषु वः स भगवानस्तु प्लवः केशवः॥
- (२) भीमां गदां क्षिपति गर्जति वल्गमानः
शीघ्रं भुजं हरति तस्य कृतं मिनत्ति।
चारीं गतिं, प्रचरति प्रहरत्यभीक्षणं
शिक्षान्वितो नरपतिर्बलवांस्तु भीमः।
- (३) श्रीमान् संयुगचन्दनेन रुधिरेणार्द्रानुलिप्तच्छवि
भूसंसर्परेणुपाटलभुजो बालव्रतं ग्राहितः।
निवृत्तेऽमृतमन्थने क्षितिधरान्मुक्तः सुरेः सासुरै-
राकर्षन्निव भोगिमर्णवजले श्रान्तोज्झितो वासुकिः॥
- (४) स्फुटितकमलपत्रस्पष्टविस्तीर्णदृष्टि
रुचिरक नवयूपव्यायतालम्बबाहुः।
सरभसमयमुग्रं कार्मुकं कर्षमाणः
सदहन इव मेरुः शृङ्गलग्नेन्द्रचापः॥
- (ब) गमे ते बे ससंदर्भ समजावो : ६
- (b) Explain any two with reference to the context : 6
- (any two)
- (१) भो दुर्योधन! मुहूर्तं तावदात्मा धार्यताम्।
- (२) वैरं च विग्रहकथाश्च वयं च नष्टाः।
- (३) यद्येवं समवैषि मां छलजितं भो राम नाहं जितः।
- (४) अहो वैरं पश्चातापः संवृतः।

૪	ભાસે કરેલું દુર્યોધનના પાત્રનું ઊર્ધ્વીકરણ.	૧૧
4	Sublimation of Duryodhana's character done by Bhasa.	11

અથવા/OR

૪	કોઈ પણ બે વિવેચનાત્મક નોંધ લખો :	૧૧
4	Write critical notes on : (any two)	11

- (૧) ऊरुभङ्गનો સાહિત્ય પ્રકાર ચર્ચો
 (1) Discuss the literary form of ऊरुभङ्ग
 (૨) ભીમ અને દુર્યોધનના ગદાયુદ્ધનું વર્ણન કરો
 (2) Narrate mace fight between Bhim and Duryodhan
 (૩) ધૃતરાષ્ટ્રનું પાત્રાલેખન
 (3) Draw the character sketch of ધૃતરાષ્ટ્ર
 (૪) દુર્યોધનનો રાણીઓ સાથેનો સંવાદ
 (4) Dialogue between Duryodhan and queens.

૫	(અ) ધાતુરૂપો ઓળખાવો : (ગમે તે પાંચ)	૫
	(a) Identify the form of roots : (any five)	5

- (૧) भवन्ति (૨) अकरोत्
 (૩) पठिष्यसि (૪) जघान
 (૫) दीव्यानि (૬) स्ताम्
 (૭) सुषुविमहे (૮) सेविष्ये
 (૯) अतनुथा: (૧૦) चोरये

	(બ) ધાતુ રૂપો આપો : (ગમે તે પાંચ)	૫
	(b) Give the form of roots (any five)	5

- (૧) कृनुं આજ્ઞાર્થ બીજો પુ. એ.વ.
 (1) Singular 2nd person Imperative of कृ
 (૨) हन्नुं સામાન્ય ભવિષ્યકાળ ત્રી.પુ. બ.વ.
 (2) Pural 3rd person future tense of हन्
 (૩) चूर्नुं સામાન્ય ભવિષ્યકાળ ત્રી.પુ. એ.વ.
 (3) Singular 3rd person future tense of चूर्
 (૪) अस्नुं હ્યસ્તનભૂતકાળ ત્રીજો પુ.એ.વ.
 (4) Singular 3rd person Imperfect past tense of अस्
 (૫) अद्नुं આજ્ઞાર્થ પ્રથમ પુ. એકવચન
 (5) Singular 1st person Imperfect of अद्
 (૬) रुध् સામાન્ય ભવિષ્યકાળ બી.પુ. એ.વ.
 (6) Singular 2nd person future tense of रुध्
 (૭) तन्नुं હ્યસ્તન ભૂતકાળ ત્રી.પુ. દ્વિવચન
 (7) Dual 3rd person Imperfect past tense of तन्
 (૮) यच्नुं વર્તમાનકાળ ત્રી.પુ.એ.વ.
 (8) Singular 3rd person present tense of यच्

- (૯) भूनुं वर्तमानकाण त्री.पु.अ.व.
 (9) Singular 3rd person Imperative of भू
 (१०) वद्नुं वर्तमानकाण पढेलो पु.अ.व.
 (10) Plural 1st person present tense of वद्

- ૫ (અ) કોઈ પણ એકનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો : ૫
 5 (a) Translate any one into Sanskrit : 5
- (૧) રવિશંકર મહારાજ ગાંધીજીના શિષ્ય હતા. તે રાજવગરના મહારાજ તરીકે પ્રખ્યાત હતા. રવિશંકરજી બાણપણથીજ ઉદ્યમી, કર્મનિષ્ઠ અને પરિશ્રમી હતા. તેમનાં પત્ની સૂરજબા પણ તેમના સેવાયજ્ઞમાં સહાય કરતાં હતાં. લોક કલ્યાણનાં અનેક કામોમાં તેઓશ્રી નિત્ય વ્યસ્ત રહેતા હતા. આપત્તિના સમયે લોકોને ખૂબ સહાય કરતા હતા. વિનોબાની ભૂદાન પ્રવૃત્તિમાં રવિશંકર અને સૂરજબાએ બધી જમીન દાનમાં આપી દીધી. બાંગલા દેશના નિરાશ્રિતો માટે તેમણે ધન એકઠું કર્યું. તેઓ મનુષ્યના રૂપમાં નારાયણ હતા.
- (૨) કવીશ્વર જગન્નાથ એક પ્રકાંડ પંડિત હતા ન્યાય, વેદાન્ત, વ્યાકરણ તથા મીમાંસા આ ચારેય પ્રાચીન શાસ્ત્રોનું તેમનું અધ્યયન તલસ્પર્શી હતું. પોતાના “રસગંગાધર” એ સાહિત્ય વિષયક ગ્રંથમાં તેણે ઠેર ઠેર પોતાના અગાધ પાંડિત્યનું પ્રદર્શન કર્યું છે. વાદમાં તે અત્યંત કુશળ હતા. પ્રતિપક્ષના મતનું ખંડન અને સ્વમતનું સ્થાપન તે બહુજ નિપુણતાથી કરે છે. પરમતખંડનમાં ઘણે ઠેકાણે કઠોરતા અને કડવાશ દેખાય છે.
- (બ) નીચેનામાંથી ગમે તે પાંચ વાક્યોનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો : ૫
- (૧) હે ઈશ્વર, અમને અંધકારમાંથી પ્રકાશ તરફ લઈ જા
 (૨) સર્વ નદીઓમાં ગંગા શ્રેષ્ઠ છે.
 (૩) ધનવાન લોકો ચોરથી ડરે છે.
 (૪) અમે વિદ્યા અધ્યયન આરંભે શ્લોકનું પઠન કરીએ છીએ.
 (૫) વેદો એ ભારતીય સંસ્કૃતિનો પ્રાણ છે.
 (૬) દાન એ હાથનું ઘરેણું છે.
 (૭) અધૂરો ઘડો અવાજ કરે છે.